

tussen **Duin & Dijk**

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 22 **2** ● **2023**

● Witte waterlelie langs de randen en gele plomp in het midden van een vijver. Foto: Theo Baas.

Noord-Hollandse vegetaties Theo Baas

Waterlelieverbond

Het waterlelieverbond is een plantengemeenschap van zoete, voedselrijke, heldere wateren met een diepte tot drie meter. De vegetatie is eenvoudig van structuur en goed bestand tegen golfslag. Witte waterlelie en gele plomp (die tot dezelfde familie behoren) zijn de meest kenmerkende soorten. Beide soorten zijn goed aangepast aan zuurstofarme omstandigheden door luchtkanalen in de blad- en bloemstelen die zuurstof naar de wortels in de modderige bodem kunnen transporteren. De grote drijvende bladeren hebben hun huidmondjes aan de bovenzijde waardoor de planten kooldioxide uit de lucht kunnen opnemen. Laagveenplassen, petgaten, brede sloten, vijvers en vaarten zijn de plekken waar we het waterlelieverbond kunnen vinden. Witte waterlelie en gele plomp hebben hun eigen plaats binnen het verbond. In grote wateren zoals laagveenplassen is witte waterlelie meer aan luwe hoeken gebonden.

Gele plomp is beter bestand tegen golfslag doordat de plant zowel drijvende als onderwaterbladeren vormt. In diepe wateren en bij sterke golfslag vormt de plant zelfs alleen onderwaterbladeren.

In voedselarm zuur water zoals heidevennen laat de gele plomp het echter afweten en zullen we alleen de waterlelie aantreffen. Beide soorten worden door insecten bezocht, waarbij gele plomp favoriet is. Na bevruchting ontstaat een flesvormige vrucht die wel tot duizend zaden kan bevatten. De vrucht laat door rotting los van de steel, valt uit elkaar en de zaden drijven in een slijmerige massa op het water en worden door golfslag en wind verspreid. Watervogels eten de voedzame zaden graag en dragen ook bij aan de verspreiding doordat er altijd wel zaden aan hun veren blijven kleven.

Voorkomen

Door verzoeting van de wateren in

Noord-Holland boven het Noordzeekanaal is het waterlelieverbond in dit deel van de provincie in opmars. In en rond het stedelijke gebied worden vaak 'tuinwaterlilies' aangetroffen. Deze hebben meestal een afwijkende kleur zoals roze of geel, maar ook witte komen voor. De bladeren en bloemen steken vaak boven het water uit. Bij de witte waterlelie en de gele plomp zien we dat alleen wanneer het waterpeil sterk is gedaald.

Bijzonderheden

De witte waterlelie heeft altijd al tot de verbeelding gesproken. De wetenschappelijke naam is *Nymphaea alba*. *Nymphaea* komt van het Griekse 'nymphe' dat watergodin betekent en 'alba' betekent wit. In de Middeleeuwen werd de plant beschouwd als een teken van kuisheid.

Theo Baas
baas0828@planet.nl